

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра фінансів та бухгалтерського обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____ І.М. Василенко

„ _____ ” _____ 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

з дисципліни **«Управління безпекою промислового підприємства»**

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 073 Менеджмент

Форма навчання	курс	семестр	Всього годин за планом	Кількість кредитів ECTS	Всього аудитор.(год)	Аудиторних годин (у тому числі КЗ)			Самос. робота (год)	Контрольні (мод.)роботи (шт)	Розрахунково-гафічні роботи(шт)	Курсові проекти (роботи) (шт)	залік	Екзамен (сем)
						лекції	лабораторні	практичні						
Денна	1	2	120	4	68	34		34	52					
Заочна	1	2	120	4	12	8		4	108					

м. Кропивницький 2023р.

Робочу програму складено на основі освітньої програми за спеціальністю 073
«Менеджмент»

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та економіки

протокол № від 2023 р.

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та економіки

_____ / О. В. Павлова /

„ _____ ” _____ 2023р

Погоджено

Гарант ОП _____

Схвалено вченою радою.

Протокол № від 2023р.

Голова _____ / С.А. Фрунза /

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Статус дисципліни вибіркова	
Залікових модулів -2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1	1
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		2	2
		Лекції (год.)	
	34	8	
	Практичні, семінарські (год.)		
	34	4	
Ступінь вищої освіти: другий (магістерський)	Самостійна робота (год.)		
	52	108	
	Вид контролю:		
	залік	залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять та самостійної роботи становить (%): 57% до 43% (для денної форми навчання) та 10 % до 90 % (для заочної форми навчання).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни “Управління безпекою промислового підприємства» складена у відповідності з освітньо-професійною програмою вищої освіти і вимог кваліфікаційних характеристик фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

2.1. Мета дисципліни: Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління безпекою промислового підприємства» є оволодіння теоретичними знаннями з питань дослідження стану економічної безпеки організацій приватного публічного та громадського секторів, формування у студентів новітньої системи

знань та навичок з організації та управління системою економічної безпеки організацій.

2.2. Завдання дисципліни:

- вивчення управлінських підходів організації процесу забезпечення економічної безпеки на мікро- та макрорівнях;
- управлінський аналіз ситуацій для прийняття та реалізації управлінських рішень протидії економічним загрозам;
- впровадження заходів із досягнення економічної безпеки за підвидами (фінансової, ринкової, міжнародної, інформаційної тощо).

2.3. За результатами вивчення дисципліни здобувач повинен опанувати наступні компетентності:

Загальні компетентності спеціальності (ЗК):

- ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу .

Фахові компетентності спеціальності (СК):

- СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- науково-теоретичні основи безпеки підприємницької структури;
- сутність економічної безпеки підприємства та її функціональні складові;
- основні загрози та небезпеки економічній безпеці підприємства на різних інституційних рівнях;

- принципи організації системи економічної безпеки підприємства;
- види економічної безпеки підприємства;
- функції менеджменту безпеки підприємництва;
- показники та методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.

вміти:

- проводити аналіз рівня фінансово-економічної безпеки підприємства;
- виявляти основні види загроз організації;
- характеризувати методи управління ризиками;
- виявляти зовнішні та внутрішні джерела ризиків для функціонування суб'єктів господарювання;
- характеризувати засоби щодо забезпечення економічної безпеки на підприємстві;
- виявляти та оцінювати потенційні загрози економічної безпеки і формувати засоби її захисту на всіх етапах виробничого циклу на підприємстві.

Програмні результати навчання (P):

P1 Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

P2 Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

P3 Проектувати ефективні системи управління організаціями.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Управління безпекою промислового підприємства» базується на досягнутих здобувачами освіти компетентностях з дисциплін «Менеджмент організацій», «Управління ризиками на підприємстві», «Маркетинговий менеджмент», використовується при подальшому вивченні таких дисциплін, як «Управління фінансами промислового підприємства», «Управління проектами», «Антикризове управління», «Інвестиційний менеджмент промислового підприємства».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Економічна безпека промислового підприємства в ринкових умовах.
2. Теоретико-методологічні аспекти управління економічною безпекою промислового підприємства

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Економічна безпека промислового підприємства в ринкових умовах

Тема 1. Система економічної безпеки

Поняття економічної безпеки. Його виникнення та економічна суть. Класифікація видів економічної безпеки зовнішнього та внутрішнього середовища системи. Економічна безпека держави. Сутність продовольчої, технологічної та соціальної безпеки на національному рівні. Особливості та проблеми співвідношення економічної безпеки особистості, підприємства, регіону та держави. Об'єкт та предмет економічної безпеки. Групи суб'єктів економічної безпеки.

Теоретичні засади економічної безпеки підприємства. Джерела негативних впливів на економічну безпеку підприємства. Основна мета економічної безпеки підприємства. Основні функціональні цілі економічної безпеки. Види заходів безпеки: загальні та спеціальні. Чинники, що формують відповідний рівень економічної безпеки: безпосередні чинники виробництва, стабільний попит на продукцію, надійність постачальників, зовнішня конкуренція, державне економічне регулювання діяльності підприємства, надійний захист комерційної таємниці, компетентність керівництва підприємства.

Види загроз економічній безпеці за місцем, природою, ймовірністю, сферами виникнення, за наслідками, за відношенням до людської діяльності, за об'єктами посягань, за можливістю прогнозування. Економічні загрози. Фізичні загрози. Психологічно-інформаційні загрози. Ризики як фактори загроз

економічній безпеці підприємства. Зовнішні та внутрішні джерела загроз.

Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємства. Організація системи безпеки підприємства. Концепція безпеки підприємства.

Тема 2. Фінансова безпека промислового підприємства

Структура економічної безпеки промислового підприємства. Внутрішні (фінансова, кадрова, технологічна, правова, інформаційна, екологічна, силова) та зовнішні (ринкова та інтерфейсна) складові економічної безпеки. Поняття індикаторів економічної безпеки промислового підприємства. Фінансова складова як внутрішньовиробнича функціональна складова економічної безпеки промислового підприємства. Свідчення про послаблення фінансової складової.

Джерела негативних впливів на фінансову безпеку суб'єктів господарювання. Методи та показники оцінювання фінансової безпеки промислового підприємства. Області фінансової стійкості. Організація фінансової безпеки промислового підприємства: засоби та етапи. Типова послідовність дій щодо забезпечення фінансової складової економічної безпеки.

Тема 3. Безпека в інтелектуальній та кадровій сфері

Сутність кадрової безпеки. Основні питання кадрової безпеки. Складники кадрової безпеки: безпека життєдіяльності, соціально-мотиваційна безпека, професійна безпека, антиконфліктна безпека. Чинники кадрової безпеки. Основні показники кадрової безпеки промислового підприємства. Найпоширеніші види порушень при недотриманні кадрової безпеки. Характеристика загроз кадровій безпеці.

Методи виявлення а збереження кадрової безпеки суб'єктів господарювання. Конфіденційна інформація про особу та її захист на підприємстві. Інтелектуальна складова соціально-економічної безпеки промислового підприємства. Методика побудови системи інтелектуальної безпеки та її етапи. Система показників інтелектуальної безпеки. Система освіти та її роль у формування кадрової та інтелектуальної безпеки промислового підприємства.

Тема 4. Техніко-технологічна та інноваційна безпека промислового підприємства

Сутність техніко-технологічної безпеки промислового підприємства (ТТБПП). Показники, які характеризують технічний і технологічний потенціал промислового підприємства.

Характеристика загроз техніко-технологічної безпеки промислового підприємства. Внутрішні та зовнішні загрози. Науково-технологічна та інноваційна політика держави як чинник зміцнення техніко-технологічної безпеки промислового підприємства. Етапи підтримки ТТБПП.

Інноваційна безпека промислового підприємства, її суть та зв'язок з науково-технічним потенціалом. Ризики інноваційної безпеки промислового підприємства (технологічні, ринкові, проектні). Інноваційна політика промислового підприємства. Вплив інноваційної діяльності на стан економічної безпеки. Інноваційні стратегії для забезпечення економічної безпеки сучасного промислового підприємства.

Тема 5. Інформаційна безпека промислового підприємства

Сутність інформаційної безпеки промислового підприємства. Інформація на підприємстві та її види. Конфіденційна інформація, інформація з обмеженим доступом. Комерційна таємниця. Промислова таємниця фірми. Загрози безпеки інформації. Види збитку від прояву загроз інформації підприємства. Класифікація загроз безпеці інформаційних систем сучасного промислового підприємства. Зовнішні та внутрішні джерела загроз.

Політика інформаційної безпеки промислового підприємства. Цілі інформаційної безпеки та її складники. Етапи побудови політики інформаційної безпеки. Методи забезпечення інформаційної безпеки промислового підприємства: правові, організаційні та програмно-технічні. Підсистеми ефективного захисту інформації на підприємстві. Рівні інформаційної безпеки промислового підприємства. Показники інформаційної складової безпеки

промислового підприємства. Етапи реалізації заходів з розроблення та охорони інформаційної складової економічної безпеки.

Тема 6. Ринкова безпека промислового підприємства

Сутність ринкової складової економічної безпеки промислового підприємства. Діагностування ринкової безпеки промислового підприємства: аналіз та оцінка конкурентного середовища підприємства, рівня його конкурентоспроможності та конкурентоспроможності продукції (послуг). Загрози ринкової безпеки підприємства та чинники які їх посилюють. Аналіз конкурентного середовища та його послідовність. Методи і прийоми діагностики конкурентоспроможності промислового підприємства. Роль служби маркетингу у формуванні ринкової безпеки промислового підприємства.

Показники безпеки промислового підприємства на ринку та їх інтерпретація. Коефіцієнт ринкової віддачі активів. Конкурентоспроможність продукції (послуг). Частка фірми на ринку. Коефіцієнт інноваційних витрат. Ритмічність збуту. Коефіцієнт ефективності рекламної політики промислового підприємства. Формування конкурентної політики промислового підприємства.

Тема 7. Політико-правова безпека промислового підприємства

Суть політико-правової безпеки промислового підприємства. Основні загрози політико-правовій безпеці підприємства. Роль держави у правовому забезпеченні діяльності промислового підприємства. Загрози внутрішніх і зовнішніх негативних впливів на політико-правову безпеку та причини їх виникнення. Оцінка поточного рівня забезпечення політико-правової безпеки промислового підприємства та її складники.

Процес забезпечення політико-правової безпеки промислового підприємства. Аналіз загроз негативних впливів; оцінка поточного рівня забезпечення; планування та реалізація комплексу заходів, спрямованих на підвищення рівня політико-правової безпеки промислового підприємства.

Тема 8. Інші види безпеки промислового підприємства

Силова безпека промислового підприємства та її суть. Завдання силовій безпеки промислового підприємства. Чинники, що негативно впливають на рівень силовій безпеки. Формування заходів посилення силовій безпеки промислового підприємства. Сутність екологічної безпеки промислового підприємства. Дотримання нормативів і правил екологічної безпеки. Роль держави у формуванні екологічної безпеки промислових підприємств. Характеристика зовнішніх та внутрішніх загроз екологічній безпеці промислового підприємства. Екологізація промислового виробництва. Роль міжнародних стандартів ISO 14000 у впровадженні екологічного менеджменту на промислових підприємствах. Процес формування екологічної безпеки промислового підприємства. Інноваційний розвиток промислових підприємств для формування його екологічної безпеки.

Тема 9. Економічна безпека промислового підприємництва: сутність та вимірники

Особливості економічної безпеки різних суб'єктів господарювання. Види загроз економічній безпеці промислового підприємництва. Показники економічної безпеки підприємництва. Методи оцінки економічної безпеки промислового підприємництва.

Інституційні засади зміцнення економічної безпеки підприємництва. Види інфраструктури бізнесу та їх вплив на його безпеку. Регіональний та галузевий підхід до оцінки економічної безпеки промислового підприємництва. Чинники регіональної безпеки підприємництва. Оцінка рівня економічної безпеки підприємництва регіону. Галузеві особливості системи економічної безпеки підприємництва. Державна політика зміцнення економічної безпеки підприємництва. Методичні підходи до формування інтегральної оцінки рівня економічної безпеки промислового підприємництва.

Змістовий модуль 2.

Теоретико-методологічні аспекти управління економічною безпекою промислового підприємства

Тема 10. Теоретичні засади управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства

Фінансово-економічна безпека як функція та її значення для установи, організації, промислового підприємства. Трактуювання фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства: поняття фінансово-економічної безпеки в наукових публікаціях та діловій літературі, підходи до визначення сутності. Групування небезпек і загроз економічній безпеці установи, організації, підприємства за кваліфікуючими ознаками.

Рівні забезпечення фінансово-економічної безпеки промислового підприємства, закономірності управління самоорганізаційною системою безпеки підприємства. Пріоритети в застосуванні заходів, які повинні вживати підрозділи служби безпеки промислового підприємства для виконання покладених на них завдань.

Формування системи управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства на засадах теоретичних підходів до управління. Положення та особливості системного, програмно-цільового, інституційного, підходів.

Тема 11. Система фінансово-економічної безпеки промислового підприємства

Поняття системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства. Мета та модель системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Суб'єкти забезпечення економічної безпеки (зовнішні і внутрішні). Завдання та функції фінансово-економічної безпеки, сфера її діяльності: інформаційно-аналітична, фінансова, фізична, інтелектуальна, виробнича, інноваційна, екологічна, правова, кадрова. Модель комплексного використання власних ресурсів підприємства в системі фінансово-економічної

безпеки промислового підприємства. Концепція економічної безпеки промислового підприємства: призначення та зміст: Опис проблемної ситуації в галузі безпеки промислового підприємства, побудова системи економічної безпеки промислового підприємства, розрахунок сил і засобів, необхідних для забезпечення безпеки, розробка заходів щодо реалізації основних положень концепції безпеки промислового підприємства, висновки про необхідність розробки і реалізації концепції економічної безпеки підприємства та ефективності її застосування. Документи, що визначають стандарти безпеки підприємства.

Основні принципи побудови та організації системи забезпечення фінансово-економічної безпеки промислового підприємства: законності та організації роботи промислового підприємства навколо основних процесів та видів ресурсів підприємства, централізація служби фінансово-економічної безпеки та спрощення організаційної структури підприємства, інформування та навчання співробітників, залучення їх до процесу реорганізації функцій фінансово-економічної безпеки. Умови співробітництва різних систем безпеки організацій та установ з правоохоронними органами.

Тема 12. Організація управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства

Організаційна структура управління безпекою установи, організації, підприємства: роль і відповідальність відділів з безпеки. Моделі організаційних структур з управління фінансово-економічною безпекою установи, організації, підприємства, кількісний і якісний склад, рівень технічної оснащеності, розміри фінансування та місце штатного підрозділу економічної безпеки в структурі підприємства.

Основні завдання та склад Ради з безпеки підприємства, як вищого колегіального органу. Види штатних підрозділів безпеки суб'єктів господарської діяльності: департамент економічної безпеки, управління економічної безпеки, служба економічної безпеки, відділ економічної безпеки, відділення економічної безпеки, сектор економічної безпеки, фізична особа, яка відповідає на

підприємстві за безпеку і не має в підпорядкуванні структурного підрозділу безпеки. Побудова структури служби економічної безпеки установи, організації, підприємства. Робочі та дорадчі органи з питань забезпечення фінансово-економічної безпеки установи, організації, підприємства. Утворення тимчасових структур щодо протидії загрозам та ризикам окремим видам діяльності установи, організації, підприємства.

Повноваження структурних підрозділів промислового підприємства, види та напрями їх діяльності щодо запобігання загрозам, ризикам, небезпеці та забезпечення фінансово-економічної безпеки. Принципи, форми та методи діяльності служби економічної безпеки підприємства, установи, організації. Механізми введення в дію рішень керівництва установи, організації, підприємства щодо протидії загрозам та ризикам. Підходи до побудови системи безпеки корпорації: "легкі служби" безпеки і "важка" комерційна служба безпеки корпорації. Розподіл повноважень і відповідальності між структурними складовими підрозділів економічної безпеки корпорації.

Управлінські відношення в системі економічної безпеки установи, організації, підприємства. Розподіл повноважень і відповідальності між структурними підрозділами установи, організації, підприємства в системі забезпечення їх економічної безпеки. Основні сфери та напрями діяльності служб з економічної безпеки, завдання та функції: адміністративно-розпорядчі, господарсько-розпорядчі, планово-виробнича, організаційно-технічна, науково-методична, інформаційно-аналітична, навчально-організаційна, обліково-контрольна, соціально-кадрова, організаційно-управлінська.

Тема 13. Організаційно-правове забезпечення системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства

Перелік законів щодо забезпечення системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства, установи, організації. Нормативно-правовий механізм системи фінансово-економічної безпеки підприємства, установи, організації. Правовий статус підрозділу з економічної безпеки промислового

підприємства та визначення його основних функцій.

Підготовка керівних документів, які стосуються організації діяльності системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства. Розробка проектів положень, наказів та інструкцій, що регламентують функціонування системи безпеки, а також діяльність підрозділу економічної безпеки підприємства та його взаємодію з іншими структурними підрозділами.

Тема 14. Планування в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства

Планування на основі виробленої концепції: перспективні та поточні плани. Розробка стратегічного (перспективного) плану забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. Плани забезпечення безпеки функціональних складових (фінансової, інтелектуальної й кадрової, техніко-технологічної, політико-правової, екологічної, інформаційної, силовий); конкретні плани роботи структурних підрозділів служби безпеки (охоронного, режиму, по роботі з кадрами, обробки документів з грифом "КТ", інженерно-технічного захисту, розвідки, контррозвідки, інформаційно-аналітичної групи, штабного); плани дій з відбиття окремих загроз і в кризових ситуаціях (при загрозі вибуху, при захопленні заручників або викрадення співробітників, при нападі на об'єкти підприємства, при вимаганні або шантаж, при нападі на інкасаторів та ін.).

Основні розділи і положення програми комплексних заходів забезпечення безпеки промислового підприємства. Організація адміністрацією підприємства нагляду за реалізацією на основі програми комплексних заходів протидії посяганням на безпеку промислового підприємства. Стратегічне планування в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства. Методика розробки планів окремих спеціальних заходів щодо оперативного реагування на загрози, ризики, небезпеки в діяльності промислового підприємства.

Механізм взаємодії керівників установи, організації, підприємства і персоналу підрозділу економічної безпеки підприємства з зовнішніми організаціями щодо протидії загрозам, ризикам та забезпечення економічної

безпеки. Плани підготовки та проведення сумісних заходів підрозділу економічної безпеки установи, організації, підприємства і зовнішніх організацій щодо протидії загрозам економічної безпеки. Наради, семінари та інструктажі щодо використання сучасних технічних заходів забезпечення економічної безпеки установи, організації, підприємства.

Тема 15. Управління персоналом в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства

Процедура підбору персоналу в службу безпеки промислового підприємства. Техніки співбесіди при прийомі на роботу, оцінки, просування та стимулювання персоналу. Правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу економічної безпеки установи, організації, підприємства.

Підготовка керівного складу промислового підприємства щодо проведення ефективних заходів із зниження рівня небезпек, загроз та ризиків. Розподіл та закріплення повноважень й відповідальності персоналу. Опис посадових обов'язків та кваліфікаційних вимог до персоналу підрозділів з безпеки (інструкції працівників підрозділу економічної безпеки підприємства, установи, організації). Підвищення кваліфікації працівників підпорядкованого структурного підрозділу в галузі фінансово-економічної безпеки.

Розрахунок витрат на персонал служби безпеки підприємства. Порядок встановлення надбавок, доплат, премій працівникам установи, організації, підприємства за діяльність щодо забезпечення економічної безпеки.

Тема 16. Організація інформаційно-аналітичної роботи служби фінансово-економічної безпеки промислового підприємства

Інформаційне забезпечення функціонування системи економічної безпеки промислового підприємства з метою мінімізації внутрішніх і зовнішніх загроз. Ідентифікація та документування робіт пов'язаних забезпеченням економічної безпеки установи, організації, підприємства. Система оцінювання якості та ефективності організації виробничого процесу в установі, організації,

підприємстві як основи їх економічної безпеки.

Організація та проведення інформаційної і аналітичної роботи щодо своєчасного виявлення загроз і ризиків діяльності установи, організації, підприємства та розробки ефективних заходів по їх зниженню. Робота з договорами. Забезпечення конфіденційності інформації. Елементи технічного захисту.

Тема 17. Механізми управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства

Поняття та ознаки комерційної таємниці. Вартість інформації, що становить комерційну таємницю. Об'єкти і суб'єкти права власності на інформацію, яка становить комерційну таємницю. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її складові. Створення системи інформаційної безпеки установи, організації, підприємства. Закріплення в установчих документах права на використання комерційної таємниці. Поняття про режим доступу до інформації ділового, професійного, виробничого, банківського та іншого характеру.

Завдання служби безпеки щодо гарантування режиму та охорони. Організація контрольно-пропускного режиму на підприємстві. Гарантування внутрішньо об'єктного режиму. Охоронна діяльність служби безпеки. Гарантування безпеки майна підприємства та фізичної безпеки.

Недобросовісна конкуренція та методи викрадення таємниць промислового підприємства. Економічне шпигунство. Економічна конкуренція та методи протидії недружнім поглинанням.

5. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття робочою програмою дисципліни не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Система економічної безпеки	2	0,5
2.	Тема 2. Фінансова безпека промислового підприємства	2	0,5
3.	Тема 3. Безпека в інтелектуальній та кадровій сфері	2	
4.	Тема 4. Техніко-технологічна та інноваційна безпека промислового підприємства	2	0,5
5.	Тема 5. Інформаційна безпека промислового підприємства	2	
6.	Тема 6. Ринкова безпека промислового підприємства	2	
7.	Тема 7. Політико-правова безпека промислового підприємства	2	
8.	Тема 8. Інші види безпеки промислового підприємства	2	0,5
9.	Тема 9. Економічна безпека промислового підприємства: сутність та вимірники	2	0,5
10.	Тема 10. Теоретичні засади управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	2	
11.	Тема 11. Система фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	2	
12.	Тема 12. Організація управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	2	
13.	Тема 13. Організаційно-правове забезпечення системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	2	
14.	Тема 14. Планування в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	2	0,5
15.	Тема 15. Управління персоналом в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	2	0,5
16.	Тема 16. Організація інформаційно-аналітичної роботи служби фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	2	
17.	Тема 17. Механізми управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	2	0,5
Усього годин		34	4

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Тема 1. Система економічної безпеки	3	6
2.	Тема 2. Фінансова безпека промислового підприємства	3	6
3.	Тема 3. Безпека в інтелектуальній та кадровій сфері	3	6
4.	Тема 4. Техніко-технологічна та інноваційна безпека промислового підприємства	3	6
5.	Тема 5. Інформаційна безпека промислового підприємства	3	6

1	2	3	4
6.	Тема 6. Ринкова безпека промислового підприємства	3	6
7.	Тема 7. Політико-правова безпека промислового підприємства	3	6
8.	Тема 8. Інші види безпеки промислового підприємства	3	6
9.	Тема 9. Економічна безпека промислового підприємництва: сутність та вимірники	3	6
10.	Тема 10. Теоретичні засади управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	3	6
11.	Тема 11. Система фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	3	6
12.	Тема 12. Організація управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	3	7
13.	Тема 13. Організаційно-правове забезпечення системи фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	3	7
14.	Тема 14. Планування в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	4	7
15.	Тема 15. Управління персоналом в системі фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	3	7
16.	Тема 16. Організація інформаційно-аналітичної роботи служби фінансово-економічної безпеки промислового підприємства	3	7
17.	Тема 17. Механізми управління фінансово-економічною безпекою промислового підприємства	3	7
Усього годин		52	108

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання контрольних робіт (для заочної форми навчання), консультації. При викладенні дисципліни “Управління безпекою промислового підприємства» для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції у вигляді дискусійної подачі матеріалу, відкриті обговорення, рішення ситуаційний завдань, презентації та інші полімодальні методи навчання.

На лекціях надається основний теоретичний матеріал з дисципліни, який ілюструється демонстраційним матеріалом з використанням мультимедійного проектора. Крім того, студентам надається матеріал в електронному вигляді для особистого користування.

На практичних заняттях студенти працюють, виконуючи завдання по кожній практичній роботі. Ці завдання та методика їх виконання наведені в

методичних вказівок з виконання практичних робіт та роз'яснюються викладачем. Основна мета практичних робіт – надання студентам практичних навичок застосування набутих теоретичних знань при вирішенні конкретних завдань.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами контролю з дисципліни «Управління безпекою промислового підприємства» є поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є: усні опитування; письмові контрольні роботи; поточне тестування; виконання самостійної роботи тощо.

Активна робота під час аудиторних занять також може оцінюватись викладачем певною кількістю додаткових балів по кожній темі.

Захист самостійних творчих робіт здійснюється у вигляді презентації роботи та усного опитування (захисту) за темою дослідження.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні магістр. Підсумковий контроль з дисципліни «Управління безпекою промислового підприємства» включає семестровий контроль у формі заліку (виконання тестових завдань).

Загальний бал визначається сумуванням всіх балів отриманих при вивченні даної дисципліни. Результати фіксуються у балах та перераховуються в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Для поточного та підсумкового контролю успішності здобувачів вищої освіти використовується модульно-рейтингова система, яка передбачає розподіл балів за виконання усіх запланованих видів робіт. Така система оцінювання виключає можливість суб'єктивного відношення викладача і орієнтує здобувача вищої освіти на підрахунок своїх балів за конкретні види робіт.

Розподіл балів з дисципліни для студентів денної форми навчання (максимальна кількість балів)

Поточне оцінювання за темами																	СР	Екзаменаційний тест	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T1-T17		100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
51																	34	15	

T1, T2...T17 – теми дисципліни, СР – самостійна робота

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських (практичних) заняттях

Макс. кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
2	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
1	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

При оцінюванні конспекту з відповідями по самостійній роботі студента оцінюється своєчасність та повнота відповідей на питання.

Студент вважається допущеним до екзамену, якщо він отримав за поточну та самостійну роботу мінімум 35 балів.

Розподіл балів з дисципліни для студентів заочної форми навчання (макс. кількість балів)

Контрольна робота (захист реферату, складання матриці оцінки економічних загроз)	Екзамен	Разом
60	40	100

Розподіл балів при оцінюванні контрольної роботи студента заочної форми навчання:

Максимальна кількість балів за оцінюванні конспекту з відповідями по самостійній роботі студента							Всього
Своєчасність виконання		Своєчасність захисту		Якість	Захист	Самостійність виконання	
вчасно	невчасно	вчасно	невчасно				
10	0	10	0	10	10	20	60

Якщо оцінка виконання та захисту КР нижче граничного рівня – 20 балів, то така робота вважається невиконаною або незахищеною. Бали за таку роботу нараховуються тільки після її доведення до відповідного (необхідного) рівня виконання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-90	B	добре	
71-79	C		
61-70	D	задовільно	
50-60	E		
30-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни; робоча програма навчальної дисципліни; наочні навчальні матеріали (слайди), завдання та методичні вказівки до самостійної роботи та практичних занять.

Рекомендована література

Базова:

1. Захаров О. І. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності : навч. посіб. / О. І. Захаров, П. Я. Пригунов. – К. : КНТ, 2008. – 257 с.
2. Економічна безпека : навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
3. Економічна безпека : підруч. / авт. кол. ; за ред. д.е.н., О. І. Барановського, д.е.н., О. Б. Жихор. – К. : УБС НБУ, 2014. – 516 с.
4. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закладів] / [В. Л. Ортинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко та ін.]. – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.
5. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства : навч. посіб. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К. : ЦУЛ, 2009. – 257 с.
6. Закон України "Про основи національної безпеки України" [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
7. Кавун С. В. Економічна та інформаційна безпека підприємств у системі консолідованої інформації : навч. посіб. / С. В. Кавун, А. А. Пилипенко, Д. О. Ріпка; Харк. нац. екон. ун-т. – Харків : ХНЕУ, 2013. – 364 с.
8. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посіб. / М. І. Камлик. – К. : Атіка, 2005. – 432 с.
9. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия : сущность и механизм обеспечения : монография / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. – К. : ЛІБРА, 2003. – 280 с.

10. Економічна безпека підприємства : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. І. В. Ящишина. – Кам'янець-Подільський : МЕДОБОРИ-2006, 2016. – 86 с.

11. Сніщенко Р. Г. Проблеми економічної безпеки господарюючих суб'єктів в умовах нестабільності : монографія. Тернопіль : Крок, 2019. 276 с.

Додаткова:

1. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України : стратегія та механізми забезпечення: Монографія / Т. Г. Васильців. – Львів : Арал, 2008. – 386 с.

2. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України : стратегія та механізми забезпечення : монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т. Г. Васильціва]. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 386 с.

3. Економічна безпека підприємства : інформаційний аспект [Текст]: монографія / С. В. Кавун. – Харків : Щедра садиба плюс, 2014. – 311 с.

4. Кириленко В. І. Інвестиційна складова економічної безпеки : монографія / В. І. Кириленко. – К. : КНЕУ, 2005. – 232 с.

5. Кириченко О. А. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання : монографія / О. А. Кириченко, В. С. Сідак, С. М. Лаптев та інші – К. : УЕП «Крок», 2008. – 423 с.

6. Моделювання економічної безпеки : держава, регіон, підприємство : монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова та ін. / за ред. В. М. Гейця. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.

7. Отенко І. П. Аналіз та оцінка стратегічного потенціалу підприємства : наукове видання / І. П. Отенко, Л. М. Малярець, Г. А. Іващенко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2007. – 208 с.

8. Пономаренко В. С. Концептуальні основи економічної безпеки : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Кавун. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 256 с.

9. Сніщенко Р. Г. Служба економічної безпеки як гарант захисту бізнесової діяльності суб'єкта господарювання. Вчені записки Таврійського національного

університету імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». 2020. Том 31(70). №3. С. 209-216.

11. Сніщенко Р. Г. Визначення інтегрального індексу ефективності управління інноваціями у фінансовій безпеці учасників фінансового ринку. Фінансово-кредитна діяльність : проблеми теорії та практики. 2018. № 1(24). С. 258–266.

12. Сніщенко Р. Г. Методологічні проблеми та особливості аналізу і оцінки стану фінансової безпеки учасників фінансового ринку. Проблеми системного підходу в економіці. 2017. № 5 (61). С. 210–215.

13. Сніщенко Р. Г. Definition semantic load the links between economic category «financial security» and «risk». Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2016. № 11. С. 7–15.

14. Сніщенко Р. Г. Забезпечення економічної безпеки інфраструктурних підрозділів підприємств. Перспективи розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 20 трав. 2020 р.) Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С. 61-62.

15. Сніщенко Р. Г. Політика фінансової безпеки як реалізатор захисту фінансових ресурсів учасників фінансового ринку. Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання : зб. тез доп. VI Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Кременчук, 5–6 берез. 2018 р.). Кременчук, 2018. С. 25–27.

16. Сніщенко Р. Г. Аспекти державної підтримки фінансової безпеки учасників фінансового ринку. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Київ, 24 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 345–347.

17. Трансформації систем соціальної безпеки України : регіональний вимір : монографія / О. І. Іляш. – Львів : ПАІС, 2012. – 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний журнал «Економічна безпека» [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <http://econbez.narod.ru/index.htm> –

2. Економічна безпека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econbez.narod.ru/1security/1books2/3.htm>.

3. Збірник наукових праць «Сучасні проблеми економіки і підприємництво» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.kpi.ua/ua/22> –

4. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dstszi.gov.ua>.

5. Розвідка України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rozvidka.livejournal.com/>.

6. Служба безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sbu.gov.ua/>.

7. Служба економічної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sebweb.at.ua/>.